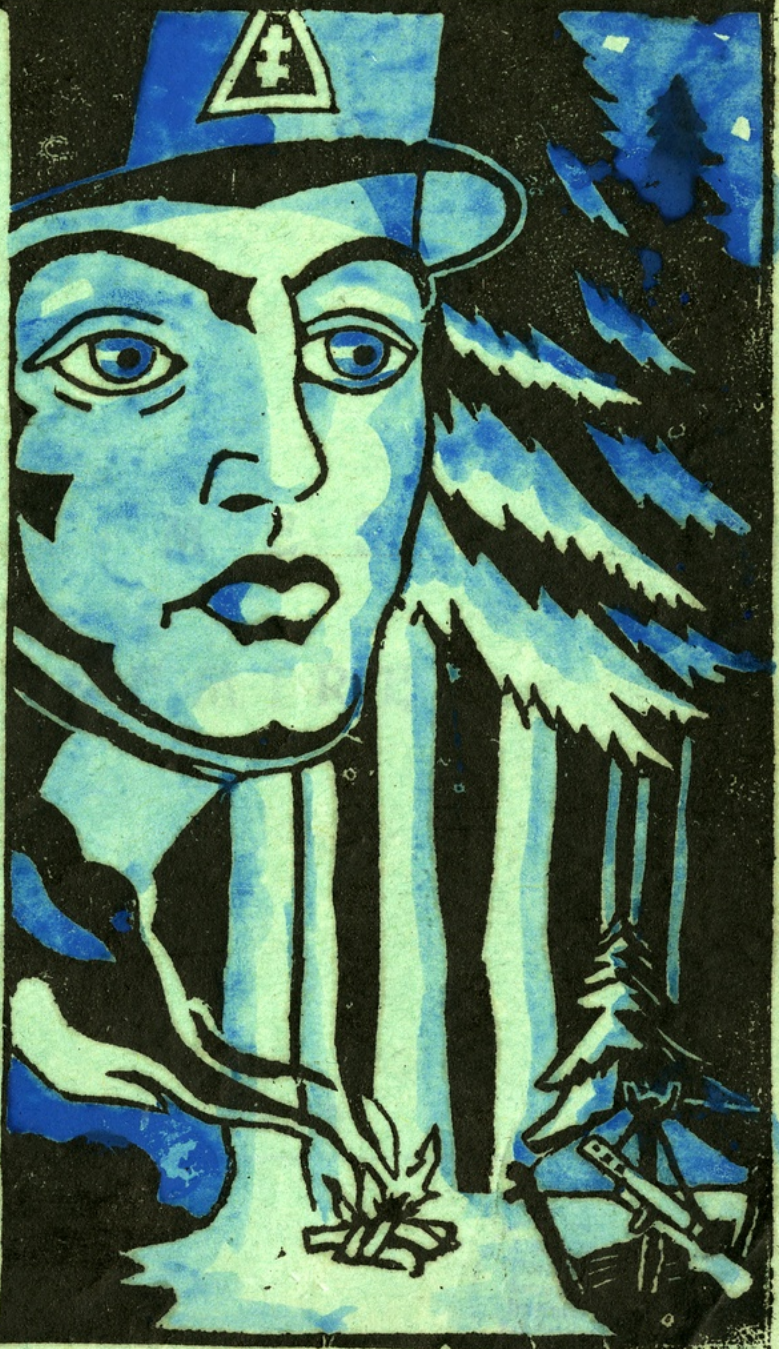

M
E
S
I
N
I
E
M
I
R
I
E

Atiduck Tėvynei, la plivaiail

143

M E S

N E M I R E . . .

1952

LLKS

VLSr

M R S

... R ...

1888

1888

1888

„Mes nemirę, mes nemirę!“ — aidi Tėviškės kloniats ir laukai, iš nturių kalėjimo sienų ir kapų glūdumos kovojančios tautos, kovojančio lietuvių balsas ir eina jis lyg nepavargstantis amžių praņasas ir byloja: — nenumarinsit, nepalaušit, lietuvių, kovojančio už laisvę ir šviesesnę atėltį; jo pusėje tiesa, su juo teisingumas ir nenugalimas ryžtas laimėti. Lietuvis pasiryžęs didžiausiai aukai ir savo tikslo — laisvės siekia nesvyrudamas.

Tie tūkstančiai kapų, žinomų ar nežinomų, čia pat Tėvynėje, laukiniame Sibire ar kitoje nesvetimagoje Raudonosios Imperijos dalyje, tie šimtai tūkstančių kenčiančių kalėjimuose, koncentracijos lageriuose ar tremtyje — ne lietuvių silpnumo požymis, ne sutikimas su okupanto diktuojama valia ar užgaldomis, ne besąlygiškas atsisakymas kovos, bet, priešingai, įrodymas lietuvių gyvybingumo, jo atkaklumo ir pasišventimo, siekiant laisvės, šviesesnio gyvenimo.

Veltui miršta ir stūgauja žvėrim okupantas, stengdamasis purvinais nagais išplėšti lietuviui iš krūtinės liepsnojančią širdį, suminti ją į purvą, kad lietuvis amžiais nesikeltų iš vergijos liūno. Bergždžiai mėgina priešas lietuvių padaryti bevaliu, be sąžinės, botago švilptelėjimo paklustančiu vergu — robotu. Lietuvis nenulenkę galvos prieš pavergėją, prieš sužvėrėjusį žudiką, bet eina drąsiai sutikti ir pasveikinti naują rytojų, nors šis kelias nepaprastai

sunkus ir daug paslaukojimo reikalaujas.

... Daugelio nebėra šiandien jau mūsų tarpe, bet jų kilnios idėjos, dėl kurių įgyvendinimo jie paaukojo savo gyvybes, liks amžiais gyvos ir nemarios. Jų kapai ir kryžiai rūščiai šiandien byloja: — savo kraujo auka mes suteikėme Lietuviai gyvenimą, o jis privalo jį apginti ir išsaugoti! Kalėjimuose, konalageriuose, tremtyje iškankinti, skausmo kupini veidai ir Tėvynės ilgesiu degančios akys už save kalba: — kova nebaigta! Lietuvis gyvas ir nenugalėtas. Lietuvis pajėgs išlaikyti Lietuvos laisvės ir gerovės raktą savo rankose!

Ašaromis ir krauju garuojanti mūsų žemė, sukaustyta ir mindžiojama svetimųjų, naikinama ir draskoma, bet išdidi ir graži savo kančioje, gyvenimo viltim ir pasitikėjimu alsuoja: — aš gyva! Aš kelsiuos! Ta pati žemė ugaingai prabyla: — būkite prakeikti judos, prisiplakėliai ir veidmainiai, mintantieji savo tautiečių krauju.. Lietuvos laukia šviesus, gyvybe ir grožiu pulsuojančias gyvenimas.. Jūs nepajėgsite tam pastoti kelio ir sutrukdyti Lietuvos Prisikėlimo.

Lietuvių tautos didvyriškoji kova, jos pavyzdžio neturintis paslaukojimas, kuris reiškiasi ne vien tik ginklo kova, bet ir laisvo žodžio jėga, įgalina išleisti šį leidinį. Ne vienas, kurio kūryba šiame leidinyje spausdinama, jau paaukojo savo gyvybę ant Tėvynės laisvės aukuro, bet jų mintys niekad neprivalo mirti ir tebūna jos kiekvienam Lietuviai šviečiančiu kelrodžiu, užbaigiant jų pradėtą žygį.

PAVERGTAI TĒVYNEI

Supančlota, maištaujančla jaunyste
Ir karšts širdim, trokštančla kovu,
Mes tau, Tēvyne, paslaucoti dīstam,
Parauduslāi nuo gēdos, kraujū.

Ne! Nesušaldys Sibīras mūs kraujo.
Ištīrps jis pats mūs keršto ugnyje.
Kol neatnešim žemel ryto naujo,
Mes nenurimsim — ryžtas širdyje.

Mes pasiryžome jaunystēs šuollāis
Papuošti žemē pergalēs žiedāis,
Tegu jau nīekad mūs gīmtinēs kloniāis
Pavasaris kraujuotas neatēis.

Tegu jau nīekad nebestūgaus vējas
Kīeme gīmtājam, rūtrose sesers.
Mes tikīme — mūs vīltys ir idējos
Su naujo ryto saule laimē gers.

Ir vēl, Tēvyne, tavo līudnā veidā
Nušvīesīme mes dīžlaugsmo spīndulīāis,
O tie, kurīe šīlandīen tave apleīdo,
Sugēdīntī žemai akīs nuleīs.

TĒVYNEI

Tu vēlei prie manes, tokia pavargusi, išblyškusi...
Akyse — liūdesys, o lūpos verkiančios.
Sakyk, sakyk, kuo man padėti Tau,
Kad būtū lengvas Tavo keltas ir tos kančios?

Aš nieko neturiu — nei delmantų, nei aukso,
Nel milžino jėgų tironams išblaškyti...
Gal veltui, Tėviške, Tu ties manim suklupusi,
Gal veltui Tavo akys vėl rasoms sidabro švyti?...

Praėjusi kalvarijas ir tyrlaukius ir kryžkeles
Tu vēlei neviltyj, Tu vėl per gruodą...
Išblėsusioms viltims, be džiugesio jaunystės, —
Tokia, tokia, kaip mes, į nežinią įpuolę.

Ir vėl Tu prie manes, tokia pavargusi, išblyškusi;
Akyse — liūdesys, o lūpos verkiančios...
Mes duosim Tau jėgų ir amžiną jaunystę,
Tik eikime į šviesumas, mus kviečiančias.

(„ L V “)

LIETUVAI

Melsvaakė, jauna, paleidus kasas,
Juokiesi Dabysa ir šypsais Nerim,
Per Nemuną rytą brendi basa
Į jūrą, į Balują žaist su vilnim.

Ir tokią, šalie, aš myliu Tave,
Kainus Tavuosius, apleistas pils,
Pakrypusius kryžius, pirklis senas,
Stelvartą gilų Tavojoj širdy.

Aš myliu Tave, ar šypsaisi, verki,
Ar prispausta vargų almanoji.
Ir kaip kantriai Tu sunkią dalį neši,
O Tėvyne, o žeme gimtoji...

Tave protėviai amžiais apgynė,
O vaikai Tau išbučiavo rankas.
Jei reikės — paaukosiu gyvybę
Tau, šalie, o brangi Lietuva...

(„ M G “)

MES NEMIRĖ

„Mes nemirę, mes nemirę!“ —
Naktį juodą, žlaurlą, gilia
Keltas aukos iš kapų.
Nužudyti, nukankinti
Skelbia garsiai vieną mintį
Dar gyvais balsais žmonių:
„Mes nemirę, mes nemirę!
Laukiame laisvės atgimimo
Šutimų pilnoj šaly,—
Dar ir Sibiro ledynėj,
Toje lagerių tėvynėj,
Mes gyvi, mes dar gyvi!
Mes nemirę, mes nemirę,
Jei pajėgiam naktį gilia
Atsikelti iš kapų!...“

•••••

Eina, slenka minių minios,
Žemė virsta kapinynais,—
Aidi tūkstančiai balsų:
„Mes nemirę, mes nemirę!“

(„ L V “)

Čia mūsų ežerai sidabro tyro kupini,
 Čia iš dainų ir pasakų stiprybę rinkom,
 O vieškeliais... o vieškeliais išvarė brolius
 sretimi,—
 Nuo ašarų beržai tą dieną linko...

Kas vakarą... kas vakarą į širdį skausmas lankoši
 Ir negirdėt dainų ties Baltija ir Nemunė,
 Ir žemė nesava, o vargo rankos
 Auksinį gūdą alėjūnai semia.

Ten Sibiro laukuos ir taigoj neįžengiamo
 Nuo ilgesio ir ašarų siela apkarto.
 Atsimena, žydėjo sodai kas pavasarį palangėj,
 Žaliavo topolai ties kiemo vartais...

Bet niekas neišsėms — liks ežerai sidabro kupini,
 O vieškeliais... o vieškeliais dar broliai grįš...
 Sunki dalis, bet, nepalūžus varganam kelei,
 Mus vėl pažadins laisvės spindulys.

Su automatu rankoj,
Su ryžiumu širdy
Liekuos tēvu šaly,
Ar gēlēs žydi lantoj,
Ar viesulaj, ar pūgos
(Širdis jū nepabūgo),
Ar taj perkūnai trankos.

Mama juk išmokino,
Kaip Tēviškę mylēt,
Jēgu jai negailēt,
Kaip mirti dēl Tēvyņēs.
Čia vieškeliai pilki
Jos kojom numinti
Čia motinos gimtinē.

Likimas tad Tēvyņēs —
Talp pat man lemtis...
Jau baigias jos naktis, —
Žar matyt, vaikinai!
Ir, dingstant jos kančiom,
Sutviks naujom spalvom
Gyvenimas Tēvyņēs.

.....

Su automatu rankoj,
Su ryštumu širdy
Budžiu tėvų šaly,
Nors nebežydi lankos.
Mama juk išmokino
Neilikt varguos Tėvynės,
Tad viesulai tetrankos!

(„ P R R “)

POGRINDŽIO ŽODIS

Kovos dvasia kad nenublanktų,
 Nauja jėga bet pasirodyt,
 Visus dorus tautiečius lanko
 Lietuvių pagrindinis žodis.

Slaptųjų eglų glūdumoje,
 Kovų šešėlius pagimdytas,
 Jis eina skelbt lietuvių tautai,
 Kad sutemos bus išblaškytos.

Kad greit tauta iš miego kelsis,
 Kad aušta jau diena į šventę,
 Kad laisvė į duris tuoj belsis!
 — Pakilk, lietuvi, lik šiol kentęs!

Žiūrėkl — ugninės laisvės žaros
 Jau apima dangaus žydrynę,
 Piktį šešėliai žeme driekias —
 Danginas, ir visoį Tėvynėj

Tik skamba trankios karo dainos,
 Girdėt trimital, dunda būgnai,
 Tai plečias pagrindinio žodžio
 Įžiebtos Laisvės Kovos Ugnys!

VĒLINĒS MIŠKE

Nejučiomis īsiskverbē j mano klausā
Tie tonai šīrpūs gedulo raudos,
Ir, plaukdami tartum procesija ilglausia,
Ausyse skamba jie be palīvos.

Girdžļu Šopeno gedulingā maršā,
Girdžļu egzekvijū gūdžļas gļesmes,
O vējas mano plaukus taršo,
Ir šaltos rasos byra ant manēs...

Ir stovīu aš — karys — miške — vienplaukis,
Klausau, kā kalba vēlīnīū chore protēvīū
dvasia:
Ne mirčīal, ne — gyvenīmul mane jī šaukļa,
Gyvenīmul, kuris ir mīrīj daro nebalsīa.

Ir tūkstančīal balsū, vienu didžļu balsu pavīrtē;
Prabyļa j mane īš tūkstančīū kapū:
—Kellauk īr nugalēkl mīrīj
Tu savo žygdarbīū nēmarumū!

(„ P R R “)

S m i l g a

PARTIZANO MOTINAI

Ak, atelk, motule, vakarą ši ramų
Ir nubrauk nuo skruostų ašarų rasas.
Bet tu neatelsi, tu taip toli, mama!
Neatrasl kello per Sibiro taigas.

Rymau vienuj vienas, žvaigždės tyliai
mirksi,

Miškas mano namas... guolis, viskas čia.
Ar girdėsi tujen, kai šianakt pravirksiu,
Kai krūtinę plėšys ilgesio kančia?

Aš žinau, kančioje tu, rankas užlaužus,
Klyksi lyg žuvėdja mylimo sūnaus
Ir širdis krūtinėj suliepsnos lyg laužas,—
Rusčios taigos eglės niekad neatjaus.

(„ L V “)

MOTINAI

Kada, Tėviškę puošdamos, vyšnios
Balto muslino skraistėse skęs,
Tu vėl lauksi namo! sugrįžtant
Ir sapnuose ilgėsies manęs.

Tik pavasaris kelią mums rodo
Į namus iš žaliųjų miškų.
Juo praeisim... Ir sutemos juodos
Nyks, kaip šmėklos už mūsų pečių.

Dabar lauki, ilgiesi ir rymai
Tu snaus, kurs paliko namus.
Juodos rudens naktys baugina:
Žiburėlis toks menkas — tamsus.

Taip norėtus sugrįžti plačialais,
Akmenėliais nusėtais, keliais
Ir, nušluosčius Tau ašarą vaiskią,
Suramint ir paguost švelniai!

— Savo Tėviškės laisvę atpirkomi
(Te per amžius ji laimę matys.)
Klaidklos sutemos saulėj ištirpę,
Nebaugin jau Tavęs naktimis.

ŽUVUSIŲJŲ BROLIŲ MOTINAI

Tau neplyšo širdis,
 Kai sūneliai šeši
 Išėję į mišką negtizo,
 Nors bemiegė naktis
 Ir aušrinė šviesi
 Randa verkiant palaukėj po kryžium.

Linksta maldai galva,
 Rankšlės supa akis,
 O širdyje — vien sielvarto marės,
 Netikėta — pikta
 Buvo tasyk mirtis, —
 Į rytojų duris jiems uždarė.

Gal paglostys šiaurys
 Tavo plaukus žilus,
 Pelkių rūkas gal galvą suvystys,
 Bet sūneliai negriš
 Sakalais per miškus, —
 Liūdnas rymo palaukėje Kristus.

Bet neverki, neliuski!
 Eina laisvė, girdi,
 Per mirtim teb'alsuojančias plevas.
 Už kantrybės kelius
 Visagalis ranka
 Vyčių žemėj gyventi palaimins.

SUIMTAI RYŠINĪNĒ!

Pilna smurto žvarbaus,
Kaļp lavonas šalta,
Žleima pražūtinga jau balģias.
Greit pavasaris auš...
Tik Taveš jau nēra...
Ir pēdsakus užnešē snalgēs.

143

Kad mylējal Tēvynē labiau kaļp sava,
Kad nekentel smurto ir mēlo,
Šlaurēs vējū šaly tremtīnēs Tau dalia,
Kažkur už laukinjū Uralo.
: . . . . .

Nebēra Taveš čia...
Nyku, tuščia visur,
Net ir atminimai nublanko.
Tik prieš aušrą, nakčia,
Paslapčiom iš kažkur
Sapnai ir šešēliat atlanko.

Ir valdenasi Tavo rami šypsena,
Ir skamba ausyse svajngal
Žodžiat tie, kur tuomet, palydėjus miškan,
Kad linkējal: „Laimingai, laimlogai“.

Laimę mojai ranka
Mums, sesute, tačiau
Laimužės pačiai neužteko...
Mirga žvaigždės nakčia
Nesvetingo dangaus
Ir vlesulai pasakas seka.

Staučiant pūgoms rūščioms, gal mirties
Guli jau ir lūpos sustingę (patal)
Bando, prisiminus broliukus miške,
Ištarti: „Laimingai, laimingai“.

.....

Nebevaikščioti Tau
Tėviškėlės keliuis,
Nebmatyti jau motinos veido,
Nebmylėti daugiau...
Palaužta gėlė,
Gyventi vos tik išsiskleidus.

.....

Nors likimo žiauraus pragaištinga šalna
Pakando auksines svajones,
Atmintimų žieduos nenuvys niekada
Gėlė Tėviškėlės dirvonų.

(„ P R R “)

A l k u p ė n a s

SESEI

Nekart mačiau žibuoklių jūroj
Išnyrant garbanas gelsvas,
Bet kas iš to dabar, kad žiūriu —
Tavęs jau nieks čia neatves...

Tu negirdi, kaip medžiai šnara,
Kai vėjas drasko jų lapus,
O mums tarp jų ir šiandien gera,
Nes Tu išsaugojai takus!

Linguos čia eglės apšarmotos,
Sustaugs vidurnakčiais vilkai...
Tave atskyrė šaltos grotos,
Už jų Tu karžyge likai...

(„ P R R “)

ŽVAIGŽDĒMS MIRGANT

Regiu — padangēj žvaigždēs mirga,
Tāp nuostabai, švelnai...
Kodēl tu, broli, bēra žirgā
Paglostēs pravirkai?

Ar skubančios jaunystēs gaila?...
Bēt ne, — neatsakyk!
Man jau pasakē žvaigždēs bailios
Šiā paslapti nesyk.

Ne tavo juodbēris žirgelis,
Ne tavo čia laikai;
Skurdus benamiū mūsū kellas,
Mes tēviškēj — vergai...

Tautiečio šlandien lūdnā veidā
Vien ašarēlēs plauja.
I žemē mūs nagus suleido
Kolchoziška šunauja.

Tiklu, dēl to žvaigždutēms mirgant,
Tāp nuostabai, švelnai,
Paglostēs mylimajī žirgā,
Tu, broli, pravirkai.

ŽUVUSIEMS

Palikote žemę apverkti draugų,
Nes įsit jau niekad čion vélel,
Sovykias senas iš girių žalių
Į kitą pasaulį perkėlę.

Garbė Jūs' sklis amžlais, nors daugel
kapų;

Kur ilsisi kaulai didvyrių,
Nežinomais liks, — dalis ažuolų,
Lemtis ką iš mūsų išskyrė.

O, motina žeme! Maitintoja mūsų,
Lengva būki savo karžygiams,
O V.ėspats Dausų meilingas Jiems bus
Po žemės klajonių ir žygių.

(" P R R ")

PARTIZANUI

Tu nemanyk — jei ginklas Tau iškristų,
Kad žemė jį aptrauktų rūdimis,
Kad Tavo jaunis brolis neišdrįstų
Kovoti juo dienom ir naktimis.

Tu nemanyk — jei Tau širdis nutiltų,
Kad vienišas paliktumei smėly,
Kad ateity paminklas neiškiltų,
Kad nenukristų ašara gali.

Tu nemanyk — jei jau lemtis įvyktų,
Kad dainiai prisikėlusios tautos
Žygius Tavuosius užmarščiai paliktų,
Kad nedainuotų Tau šlovės dainos.

(. P .)

KOVOS BROLIUI

Kai, Tēvišķei šaukiant, palikę namus,
Kovon pasiryžom ne vienas,
Kautynės ir vargas užgrūdino mus
Klečiau, negu patrankų plienas.

Juk laisvės keliu mūsų žingsnius pirmus
Įprasmino kritę karžygiai,
Ir mellė šalies veda pergalėn mus...
Aukščiausias palaimins šį žygi.

Tad tęskime kovą suglaudę gretas
Prieš smurtą ir šlykščią apgaule,
Be balmės pirmyn, jei ir žūsime katras, —
Kitiems patekės laisvės saulė!

(. P R R °)

KOVOS BROLIUI

Nukamuotas, kaip aras bežamis,
I gimtinę kai grįši kada,
Sutiks tave tik gluosnis pasenęs
Ir vėjas rudens gedulinga raūda.

Veltui šauksi sugrižęs: — Mamyte...
Aidas belsis bels gluos namuos.
Iš namų ji kaip paukštė išvyta,
Kas ją vienišą varge paguos?..

Ir skaudu. Galvą nėra kur glausti...
Ar supras šitą skausmą naktis...
Kur nueisi ir ko pasiklausi —
Gal motutė užmerkė akis?..

Iš gimtinės tau nieko neliko,
Paskutiniai dar draikės šlauda!...
O ruduo čia ant vieškello pliko
Ir nearti, išvargę laukai.

Jie dar ilgisi rankos artojo,
Žemė laukia vienturčio sūnaus.
Neliūdėk! Aušta laisvės rytojais
Ir jaunystė dar laimę sugaus.

PER MIŠKĀ...

Per miškā dainuodamas pralekia vējas,
Pallesdamas egļu viršūnes sparnu.
Gria ima gausi — tai vētra artēja,
Už valandos siaus čia visu smarkumu.

O tarp dainos vējo ir miško cšimo
Girdēt lyg rauda ar lyg verkšmas žmogaus:
Sesutē tai verkia liūdna, nusiņinus
Prie aukšto kapello brolello brangaus.

Dar vakar jis buvo tarpe ginklo broliu
Gyvības ir mellēs pilna širdimi,
Štandien elegia kūnā jau jo šaltas molls,
Štandien jau užgesē jausmai jo karšti.

Išnešē lavonā nakčia iš kautyniū,
Palaidojo broliai žallajam miške.
Sesutē, šia liūdņajā gavusi žinlā,
Prie kapo brolello atbēgo slapčia.

Ir verkšmas mergattēs girdētis pro vējā,
Ir egļu raudoj gili jaučias kančlā,
O miškas vis gaudžla... Tai vētra artēja,
Netrukus visu smarkumu siaus ji čla.

(„ P R R “)

J a z m i n a s

PRAKEIKIMAS

Vilkų sugrauščiau išdavikus,
Liūtu sustaugčiau ant jų kapo,
Kad trenktų tuos perkūnas,
Kur už skatikus

Tėvyne,

sąžinę

ir sielą

B dēlam yra pardavę.

Už brolius sušaudytus,

Seseris išniekintas

ir ištremtus tėvus

Ugnis,

nei rankos sukaustytos —

Nesulaikys,

Bausmė pelnyta

juos užgrius.

Mūs žemė ašarose

ir kraujuje

įmirkus

Jiems keršto šaukie, —

Tegul visi jie

mirties agonijoj

Pastigalėjimo nelaukia!

Nuvargus,
iškankinta žemė

Kratysis
net jų kūnų:

—Gana,
gana skausmų,
nelaimių

jie man nešė,

Aš jų priimti — negaliu!

Vilku aš griaušiu išdavikus,

Liūtu sustaugsiu ant jų kapo,

Telydi juos pasaulio prakelkimas,

Pakol neliks ant žemės

jų nė kvapoi!

(. L V °)

PASKUTINĖ PAREIGA

Prieš mus — sodyba. Šventiška! ramios obe-
lų šakos linksta žemyn ir tarsi glamonėja nuo senat-
vės pakrypusią tvorą. Pasiskleidžiam: aš su Dagiu
slidinėjau lietaus nusklidintu taku. Staiga tylą perplė-
šia šuns balsas. Ilgas, kartais net pereinas į kauki-
mą, lojimas nuskamba laukais, atsimuša pamiškėje
ir vėl grįžta atgal, sukeldamas kaimyninių keturkojų
pritarimą.

Triukšmo pažadintas pasirodo iš trobos šelmi-
ninkas. Jo veidas išbalęs ir ne be reikalo.

— Visur pilna rusų, slankioja pagiriais, — dre-
bančiu balsu sako jis, — mus šiandien krėtė... ir
kalmynus...

Sustrenkam trumpam pasitarimui.

— Toliau eiti rizikinga, grįžtam atgal, — sūlė
Dagys, mes pritariam.

Tik dabar pastebim, kaip įkyriai šviečia mėnu-
lio kamuolys.

— Kad taip jį kokla skara uždengus, — lyg pats
sau pasako kažkas iš mūsų.

Nėkas neatsiliepia. Čia pat ir juodų eglių sie-
nė. Pasiskleidžiam. Dagys, kaip ir visuomet, eina
prieš mus. Stipriai spaudžiu ginklą, o akys, rodos, klau-
ti smagiai į juodą miško tamsą.

Ugnies liežuviai, šūviai, raketos, — viskas aki-
mirksniu susimaišo neišskiriamam šviesos ir trenks-
mo sūkury. Šlois ir automatiškai krintu į vėgą.

Greit apžvelgiu prieš save: rusų nematyti — Jie šau do iš miško. Pasinaudodamas tarpais tarp vienos gęstančios ir kitos naujai iššautos raketos, metuosi tolyn nuo šios mirtį nešančios vietos. Po kelių šuolių pastebiu šalia Dagį. Metras po metro priešas lie kasi užpakalių.

— Dabar jie mums nepavojingi, — sakau links mu, bet vis dar virpančiu nuo susijaudinimo balsu ir staiga, pažvelgęs į Dagį, nutylu.

Kažkaip keistai svyruodamas eina jis greta.

— Mane kliudė, — daugiau jaučiu, negu girdžiu tylus jo žodžius.

Apkabinu ir vedu. Avižų stiebai pinasi apie ko jas — sunku eiti. Greit Dagys visiškai sustoja. Aš palmu jį už pažastų ir nešu tolyn, tolyn nuo šio pragaro.

— Turiu būtinai išgelbėti draugą, būtinai rei kla gelbėti, — lyg plaktuku kala galvoje.

Uželiukščio pakrantės žolėse padėtu suželstąjį. Aš ir pats jau pavargęs. Žvelgiu į jį — kraujas sro vele sunkiasi pro švarką ir teka žemyn, atrodyda mas mėnesienoj, kaip tirštas, juodas rašalas. Mirti naš kliudymas į pilvą.

— Broli, nušauk mane, — maldauja Dagys.

Aš tylu. Aš negaliu, niekaip negaliu šauti į sa vo geriausią draugą.

— Dar mudu eisim... išgysi... — padrikais žo džiais bandau drąsinti.

— Ne, aš jau nebegyvensiu, — Dagio balsas tvirteja, — bet priešas manęs gyvo nepalms. Savo

paskutinę pareigą aš atliksiu.

Pasilenkiu prie kruvino sužetstojo kūno, ranka jis stipriai pritraukia mane ir tarja:

— Sudiev.

Automatas jau Dagio rankose. Matau, kaip vamzžio klaurymę jis prisideda prie galvos, noriu šaukti, sutrukdyti, bet istoviu kaip suakmenėjęs. Trumpa serija laikinai nusteibia vis dar besitęsiantį rusų šaudymą. Kai išsisklaido dūmai, kruvinas Dagio veidas žvelgia į mane ir net bando skausmingai šypsotis.

— Nepavyko, — létai sako jis, o kraujas iš naujos žaizdos ties smilkiniu teka per veidus į burną ir trukdo kalbėti.

Vėl greitai užsiveda automata. Aš jau ilgiau čia būti negaliu. Negaliu žiūrėti į brolio mirtį. Apstisuku ir skubiais žingsniais einu tolyn. Pasigirsta dar viena serija ir brolis Dagys amžinai atiduoda Tėvynei savo brangiausią turtą — gyvybę.

(Pagal Lyro pasakojimą užrašė ALGIRDAS)

(„ U “)

A i n i s

JŪ PASIAUKOJIMAS

Nebyllos nakties sapnuose paslaptinai dar skendo Pūsčia, slėpiningoji šarūniečių kluveinė. Bevo tylu ir ramu. Jokio ošimo garso nebuvo, sustingęs miškas miegojo. Tyrame danguje jau pradėjo gesti nakties palydovai — žvaigždės. Arėjanti aušra vis labiau ir labiau negailestingai baltino spindintį jų sidabrą. Kruvinai žaruojas, paraudęs rytinis dangaus skliautas lyg pranašavo kažką tai kruvino, baisaus...

...— Taip, jau rytas... Aštuonios be dvidešimt minučių, — pažiūrėjęs į laikrodžio rodyklę, sau tyliai pratarė kovotojas Dikas.

— Tegul dar pamiega, kol aš užbaigsiu savo eilėrašį.

Ir vėl tęsia savo kūrinėlį, eiliuoja eilėraščio eilutes.

— Mama! Mama! Ateinu pas tave, — išsiveržia virpąs balsas iš miegančiojo kovotojo lūpų.

— Kostas Vėjūnas taip blaškosi miegodamas? Ką jis tokio susapnavo? Mamą mini. Žuk jo motina jau seniai yra mirusi, — vėl pats sau tyliai pratarė kovotojas Dikas, atitraukęs savo įbestas akis nuo rašomojo eilėraščio ir žvilgterėjo miegančių pusėn, iš kur girdėjosi balsas.

Virpąs balsas ne iš kūdikio, o iš vargo, slaus-

mo ir žūtbatinių kautynių nubučiuotų kovotojo lūpų. Tas — „Mama! Mama! Aš einu pas tave“, Diką nukrėtė iki pačių sielos gelmių. Tas virpėjimas užgavo jo visas sielos jautriausias stygas, kurios virkdinančiomis gaidomis pravirko.

Paminėtas taip brangus mamos vardas, kurį ištarė tokio pat, kaip ir jis, vargo sūnelio — partizano lūpos, jam priminė skaudžią prabėgusių vergovės dienų praeitį, atgalvino visa tai, kas buvo susiję su tuo brangiu vardu, o visa tai buvo taip skaudu... Klekvieno prisiminimo šapelis jam varstė širdį. Jis prisiminė savo jaukią, beržuos paskendusią sodybą ir kaip jis su broliu ją apleido, palikę joje ašarojančią mamą, jaunąjį brolių ir seserį... Jie stojo į kovą, o pasilikusius — mamą ir brolių okupantas išvežė tremtinių keliais...

Skaudu jam tapo, kai iš prisiminimo nuotrūpų vaizduotė, prieš jo valią, sudarė tokius šurpius vaizdus: kaip okupantas sunaikino jo gimtąją sodybą, kaip jie kankino namuose paliktą žilagalvę mamą.

— Ak, klek ji turėjo panešti kančių, — atsiduso skausmo pagautas Dikas. Ją daužė, stumdė, pargriuvusią spardė, už plaukų tāsė, sušaudymui prie sienos statė, vežė į MVD — istų kankinimo rūsius; ten pakankinę paleisdavo ir vėl atėję daužė, klausinėdami kur sūnūs ir įsakię juos atvesti.

— Kur ji dabar? — įpirėžė galvoj mintis.

— Sibiro tyruose vargsta, braidžloja skurdo ir ašarų klane... Neateis nei pas mane, nei aš nueisiu pa ją. Ji ten, o aš čia...

... — Bet kas tai? — jo ausis pasteké kažkoks neaiškus, tik gana gerai igudusiai ausiai pagaunamas, įšalusios žemes dundėjimo garsas.

Nutraukęs savo skaudžias mintis, D. kas émė klausytis.

Dundėjimo virpėjimas pasikartodavo ir vėl nutildavo.

— Vyrat, — kreipėsi D. kas į pažadintus iš miego kovotojus, — būkite pasiruošę, atrodo, jog kažkas tai artinasi prie mūsų sleptuvės. Gal būt jau čia pat mūsų tautos budeliai. Gal jiems žinoma ši slėptuvė? Jis anga gali būti tuojuo pat atplėšta ir mes visi žuvę. Tuo atveju aš su Kielele pasilieku, o jūs abu, Vėjūne su Mužinu, bandykit pro atsargioj išėjimą.

Be žodžių visi trys kovotojai suprato pasilaikantį Diko planą: pasilikus iššokti virš slėptuvės ir patraukti, nors kelioms akimirkoms, į save visų apsupusių kraugerių akis, kad tuo pasinaudodami kiti kovotojai galėtų pabėgti pro esančią kitą, atsarginę angą.

— Aišku? — ramiai, malonia savo žvilgsniu apmesdamas visus tris kovotojus, paklausė D. kas.

— Taip, — už visus atsakė Vėjūnas ir kreipėsi į Diką.

— Bet leiskite, vade, Jūsų ir Kielės vietoje pasilikti mums: man su Mužinu.

— Na, — ištarė D. kas.

— Tačiau mes pasiliksim, — nenusileido Vėjūnas.

— Taip, — teisingai, Vėjūne, mes, — patvirtino iki šiol tylėjęs Milžinas ir tęsė toliau, — Jūs Dikas ir Kiele, Tėvynei savo gyvenimu atnešit daugiau naudos.

— Tššš, — nutraukė jį Kiele. Girgžtelėjo sniegas ir pro oratraukį pasigirdo duslus balsas — „zdies“.

Visi keturi kovotojai pažvelgė į vienas kitą. Mintis buvo čia pat.

Sujudėjo slėptuvės anga ir šalta oro srovė įsiveržė į vidų.

Nedelsiant nei akimirkos reikėjo veikti: arba pačiam spausti prie krauju pritvinkusio smilkinio vamzdį, arba stoti į žūtbūtinę kovą.

— Sudiev, broliat, mieli kovos draugai, — išta rė kovotojas Dikas ir buvo bešokęs iš slėptuvės pro angą.

— Ne, vade, mes, — pašoko Vėjūnas, o paskui jį ir Milžinas.

Ginčytis nebuvo kada. Pažvelgęs į Vėjūną, tvirtą augalotą, juodbruvį jaunuolį, išskaitė iš jo veldo nepalaužiamą pasiryžimą. Tas pat buvo ir su Milžinu, kurį Dikas pažino jau nuo pat pirmųjų laisvės kovų dienų, kaip atkaklų kovotoją. Suprato, jog nei kovų užgrūdintasis Milžinas, nei jaunas kovotojas Vėjūnas, kuris vos keli mėnesiai kaip pa tizanų gretose, savo sprendimo nekels; turėjo pasitraukti, nusi leisti Vėjūno ir Milžino valiai, paklusti jų. Dikas su Kiele paliko paslaukojusius kovos draugus...

Nuo automato šūvių serijos nusikeikę sudribo angą atidarę mongolai, Milžinas su Vėjūnu jau buvo

viršuje.

Tekančios saulės spinduliai, prasiskverbę pro snaudžiančio miško šakas, apliejo juos savo įstabia šviesa ir jie atrodė, kaip pasakų didvyriai. Bet tai ne fantastiškų pasakų didvyriai, o Vėjūnas su Milžinu, Lietuvos žemelės paprastų artojų sūnūs, nugalėję mirties baimę ir dviese stoję prieš pavergėjų būrį ir į didiąją, pasiaukojančią kovą — tai iš milžinkapių pabuodę lautos milžinai!

Keliasdešimt mirtį nešančių ginklų vamzdžių nukrypo į juodu ir dar daugiau prisiplojusį prie žemės žudikų akių. Žudikai buvo laukinių jausmų užvaldyti ir juose degė tik viena mintis — žudyti. Jie troško kraujo.

— Valio Lietuva! Šalin pavergėjai! — nuskrido iš Vėjūno ir Milžino lūpų.

Sūkius palydėjo granatų sprogimai ir šūvių paplitpos. Aidu atkartoję juos miško giluma. Krūplėle jo pažadintos pušys ir eglės, ir per jas nusirito ošimo banga. Už praskubančio pilko debesėlio pasislėpė akimirka tekančioji saulė, tarytum baimindamosi dėl pralieto nekalto kraujo... Ir krito Vėjūnas su Milžinu suvarstyti budelių kulky. Krito kaip pakirsti ažuolai į baltąjį sniego patalą.

Aidint šūvių ir granatų sproginimo garsams, Dikas su Kiele išsėko pro kitą slaptąjį išėjimą. Čia aplinkui įsikusę silege gulėjo kraugeriai, okupantai, bašaudą Vėjūną ir Milžiną. Šis išėjimas kraugeriams nebuvo žinomas ir dėl to Kiele su Diku pasirodymas jiems buvo nelauktas. Kol susigriebė žudikų gauja

Kielė ir Dikas, apipylę kulku lietumi arčiausiai gu-
liučius, diago miško glėby...

Įkandin palydimi šuvių, jie veržėsi į gyvenimą.
Per kitų paslaukojimą jie nešė savo gyvybes. Ne
nzo mirties jas nešė, nes didvyriai mirti nebijo, bet
Tėvynai, Tėvynai, kad ją galėtų vesti laisvės keliais,
ne savo nemirštama didvyrių dvasia, bet savo dar-
bais ir žyglais. Paslaptingoji Pūsčia savo tankiais,
tamsiai žaliais pušų ir eglių vainikais juos paslėpė
nuo piktų kraugerių akių ir atidavė gyvenimui.

Galimai ošė šuvių pažadintas miškas. Miglotomis,
nebyliomis akimis išairusi saulė, iš už ją pridengu-
sio debesėlio, liūdnai žvelgė į salegu padengtą žemę,
kurioje yra tiek daug žiaurumų, kur buvo palietas
nekaltas kraujas.

(P)

GAILUTĖ

Geru rogių keltu švelčiu į mišką. Nebe reikalo — päs brolius! Ne tuščiomis — su laiškais ir paketais.

Gražus miškas ir žiemą. Ant eglių šakų susiklostęs sniegas žiburiuoja lyg naktis žvaigždutėmis. Miško tyla mane buria. Kur-ne-kur prabėgta kiškio, laputės, smallakojės stirmos. Niekas negali pagalvoti, kad tokiam tyliam miške gyvena partizana! O tik už keliuko jų stovykla!

Arklį rišu prie eglės. Jaučiu, kad mane kažkas seka. Tai budrus sargybinis. Seniai jis mane pastebėjęs. Sveikinamės.

— Nesušalal?...!

— Kurgi čia!... ir apsidairyt nespėjau! Vaziuotas netrunki. Jūsų šaltis kaip nesugnaibo?!

— Kai per dieną metrą malkų sukūrenam, tai ir miškas atšyla!

— Gal ir man kokla pupa atsiuntė?... — suklegėjo, subruzdavo stovykla.

— O kaip gi pats savos barzdos nenušalal?!

— Tikrai, ir aš galvojau, kad šaltukas mano rudę prisislūs sau...

— Tai mūsų bičiuliai, — rudabarzdis juokiasi, į žyles ir nykštukus žiūrėdamas, — ne gana, kad stovykloje jiems trupinių iki valios, jie dar vagiliauja iš arklų avižas, taip pat ir prie lašinių taikatos prisigauti.

Tiesa, viena zylė, ant sušalusios palties nutūpus, iš visų jėgų ją kovoja.

— Į jų drąsumą žiūrint, net sunku suprasti, kurie tikresniais šeiminingais stovykloje jaučiamės...

Rudabarzdį palikęs su paukšteliais džiaugtis, žengiu į būstinę. Rankos — vien rankos... bet prasižiūrėjus ir veidų bent penkiasdešimt. Naujienų čia reikia vežimo — per šalčius niekas nesilanko. Jomis apdovanojęs, apdovanotas ir aš į namus grįžtu — vežuos lietuviškos spaudos.

Prie smagiai lypsnojančio pečiaus, dargi po žygo ypatingai malonu sėkmadienio pavakarys leisti. Tarp sesučių ir Gailutė:

Namiškių prašomas, pasakoju apie miško gyvenimą. Jaunimas labai jau norėtų drąsių zylučių pamatyti. Man baigus Gailutė apie savo gyvenimą pradeda.

— Iš namų leido viską pasiimti, bet į vagonus įsinešėm tik tai, ką ant savo rankų pakelti galėjom. Dėl to privažiavus Vitebską, privažiavom ir badą.

Tevelį atskyrė iš karto. Likom mamytė, senelė ir aš su broliuku. Senelė ir mamytė sirgo. Maisto nėra. Pradėjom prašyti prižiūrėtojo, kad leistų jo nusipirkti. Po kelių prašymų išleido, įsakydamas po 20 minučių grįžti. Išėjus iš vagono, pirma mintis buvo — begt. Bet kaip paliksi sergančias mamytę su senele! Nusipirkę rusiškų lepioškų, grįžtam. Užgeriant vandeniu, tai skanumynai! Daltaamės jais ir su tais, kurie jau visai silpni, kurių neleido iš vagono

išeiti.

Po kelių mėnesių tikrai suaklos kelionės pasiekiam Alajaus kalnus. Gamta graži, bet mums terūpė jo duonos plutytė. Paleidžia. Kurkitės, kaip kas išmanoti.

Už rūbus išsikelčiam du krepšius bulvių. Jas pasisodinam. Su nekantrumu laukiame derliaus. Bet nesulaukiame... Matydami, kad lietuviai ir čia nori gyventi, viską palikus, įsako važiuoti toliau.

Su gallesčiu palekam taip suakiai gautas nusipirkt bulves. Veža į šiaurę. Po kelių savaičių važiuojimo išlaidino ir suvarė į barakus. Jei nori nuo bado atsigtinti, tenka eiti už 18 km. kirsti mišką.

Mamytė į mišką eina. Uždarbio jokiu būdu ne užtenka maistui. Už jį prarandam paskutinius drabužius. Silpnesnieji miršta. Mamytė iš miško grįžta su šlapus, sušalus. Kritus ant narų užmiega, kad negalio prikelti iš žolių virtos sriubos valgyt.

Mirusių lavonai ant laukų pūva. Plečiasi ilgos. Bet rusai į tai nė mažiausio dėmesio nekreipia. Pasiėkė liūdna žinia — bado ir kančių neišlaikęs, mirė tėvelis. Badas kaskart labiau spaudžia.

Brolis iš kažkur sužino, kad už 20 km. yra pa dvėšes arklys. Mamytė išėjus į mišką, su broliu išeinam bent kąsnelį mėsos parsinešti — norim pradžiuginti motulę!

Kelionės tikslą pasiektam — kažkas prie griovio juda! Įsižiūrim — žmogus! Mus pamačius bėgo. Jis irgiėjo maisto parsinešti. Mus įtarė esant enkavedistais, kurie maisto ieškančius šaudo. Krunkiančių

varnų pulkas mus prie galutinio tikslo priveda. Anas nubaidę, atsilertam apgraužtą kaulą.

Nors prie kaulo tos mėsos nesimato, tačiau smagūs žygiuojam į namus. Iki vakaro pasiekėm ir baraką. Tikrai nudžiugo mamytė, sužinojusi, kur buvom, ką parsinešėm. Verdam. Labai neskanūs garalnuo pašvinkusios mėsos, bet po kelių valandų pas mus šventė... mašiname badą! Nors ir dvokia, bet tik ne badas... tai — mėsa!

Kita dieną vėl buvo šventė, kai su broliu išvaikščioję 20 km., radom pusantros bulvės. Bet mus vėl toliau į šiaurę veža. Kelionės ir bado neišlaikius, miršta senutė.

— Varnoms mėsos bus! — jos layoną iš vagono išmesdami, rusai juokias.

Po to mamytė pasidarė dar liūdnesnė. Pradėjo sirgti. Jau savaitė kaip serga — turbūt, šiltinė! Nuo šitos ligos kasdien vis daugiau žmonių miršta. Baisu žūrėti į likusius našlaičius!... Ir jie už kelių dienų mirs... Bet, regiu, greit ir mes našlaičiai! Iksime...

Ant as mėnuo kelionės. Privažiavom jūrą. Atmintina, žiauri diena... Merdinčią mamytę sargybiniai nuveža ant kranto. Mus, alpstančius, suvaro į garlavį.

Igal su broliu žiūrīm į mumis taip brangų krantą... apsikabinę verkiame... paskui, neatsimenu...

Čakutija. Koks niūrus ir baises kraštas! Koks gamtos šaltumas! Čakutų retas kuris išgyvena ilgiau 25 metų. Daugumas jų serga džiova. Ligoniai,

išgelte; lyg šešėliai čia žmonės vaikščioja.

Karvės čia visos irgi džiova serga. Ir koks blaivus paprotys čia: pienulį parduoti indus iš karvės mėšlo šaldo...

Mums, šiltesnio krašto žmonėms, tas klimatas dar daugiau pavojingas. Sako — vieneri metal čia gyvenimo žmogaus amžių penkeriais metais sutrumpina. Aš savo gyvenimą būsiu patrumpinęs penkioliką metų, nes trejus metus Jakutijoje išbuvaui.

Kiek pa'alkę gyvulių fermoje, nuvežė į Jakutsko miestą. Čia rādome ir daugiau lietuvių. Už kelis šimtus iš Lietuvos prisistūję rublių sukombinavom ekskursantų dokumentus. Vienas lietuvis turėjo gerą pažintį su lakūnu. Už gerą atlyginimą šis pasižadėjo mus atvežti į Maskvą.

Lėktuvu kelionė truko tris dienas. Ekskursantų dokumentai padėjo, kad per tris mėnesius iš Maskvos ir Lietuvą pasiektume.

Gallutė pasakoti baigė. Bet jos akyse ne kartą sužibusios ašaros mus ilgai dar prašo prie tremtinių dalios parymoti...

Nors šalta žiema... nors mirtimi pavojai slaučia, bet čia — dar Lietuva!...

Visiems nuėjus poilsio, išsilimu vado duotus lai kraščius.

— Broli!.. — pajutęs ant pečių rankas, girdžiu dvylikmetės pussesrės Gallutės balsą, — aš jutau, kad šiandien skaitysi lietuvišką laikraštį. Broliuk, būk geras, paskaityk ir man, tą kalba partizanai...

— Arvydėl.. juk tu mane pas juos nusiveši?

Būk gerutis... Aš tik vieną, nors vienintelį kartą noriu pas partizanus pabūti! — pro apšalusius langus prašantis aušrai, davė įsakymą ta, kuri penkiolika metų už save vyresnė buvo.

Štandien Gailutės įsakymą išpildžiau, bet... argi aš galėjau pasirodyti prieš vyrus, kad, taip rimtai vaikui žiūrint į gyvenimą, reikia ir man ašarą nusišluostyt... aš, už eglutės pasitraukęs, sėkiau Gailutės ir barzdotų vyrų kalbas apie Lietuvos gyvenimą.

Grijžiant į namus, Gailutė paprašė prisėsti. Pavasario saulei tekant, ji suaugusia kalbėjo:

— Juk negalima nepailsėjus iš naujo gyvenimas pradėti!... gyvenimas, su nauja viltim į laisvę žengiant!...

(Iš Taurėgio atsiminimų.)

(„ P R R “)

UŽPIRKTOS MIŠIOS..

Kaip kolchozninko rytas, apslalukęs dangus. Blésieri saulutė pro kurį nors debesėlj, tai ve', žiūrėk, už kurio nors kito užlindus murkso pasislėpus. Šlapias palaidines vėjas drėbdamas prie kūno, iai dantų perštėjimo visą šturpul ais nukrečia. Tik atsigulus, kai po palapine garai iškyta, jauku, kaip tvankią vasaros dieną per atlaidus įsibriočius mažoje kalmo bažnytėlėj.

Prie lauželio stovyklos budėtojas ir piktos nuojautos šturpinamas aš — Linas. Apšaiukštinėjęs apie stovyklą, įvizgino brolėnas.

— Kas naujo, vyre?...

— Nieko, kaip paprastai... Ramu pas mus... — akių nepakeldamas svečias į klausimą a'žiaugsi.

Staiga budėtojas pastebi už eglutės besislepiančij žmogų.

— Žmogus!... Su šautuvu!... — riktelį budėtojas, skubiai vyrus keldamas.

Užverda miškas, kaip raganoms į puotą sujojus medžius rauna. Ar buvai, žmogau, naktij miške, kai audra medžius rauna, kai neperstojantis perkūnas ažuolus skaldo, kai vien užimas ir žmogaus sąmonė tave kaip vabalą sutraiškytį veržias, o tu net nežinai, kur ta šlaurė gali būti, iš kurios puses žmogaus akimis saulė teka?... Čia klaikiau... Čia — išdavi-

Kaip žiemos pūga, ruskiai į stovyklą griūva. Jų kaukimas užrėkia ir dangaus keršto šaukiančius kulkosvaidžius ir širdį draskančius automatus. Kas šliauždamas, kas ropodamas tik ginklą, vienintelę šios valandos jaunų paguodą, griebia ir metasi lietuvis į kovą, į gyvenimą, į laisvę, mirties siaubą nugalėjus.

Ruskių masės privežtos. Vieniems draskantis priešmirtiniuose skausmuose, antri žmogaus kraują užuodę, žmogaus kraujo troškulių slunta... Kaip kalnas virsta ruskiai savo troškulių sotinti...

— Broliai!... Kovodami gyvenimą laimėsime!... Miškuose aidi mūsų komandos žodžiai. Lyg kovos ugnim malšina rusišką troškimą ir žingsnis po žingsnio, šuolis po paleistos serijos, pro ugnį, brolio auką, Lietuvos sūnų Motinai gyventi veda...

Kastytis kraujuose paplūdes... Kažkurio iš mūsų širdį priešmirtinis sudejavimas širdį man skausmu pervėrė...

... — Nepalik manęs gyvo... — Kastyčio meldimas protą ugnimi užpila. Ten per daug jau piktas iš dešinės protą kausto... Trenkiu seriją į kamuoliais virstančius dūmus ir kulkosvaidis virsta be valios.

... — Broli, priesaiką privalai tesėti... Nauja banga ruskiams pakilus, maldos žodžiai liejasi...

Bejausmė serija ruskius atoslūgiui verčia...

... — Viešpatie! Broli!... Tik tuo tavo gyvenimas nuo ruskių išgelbėti tegalima...

Neskėlmas. Į smegenis perkūnas trenkia. Automatas atsisako veikti! Ruskiai keliai ir veržiasi pir-

myn, prie manęs, prie brolio!...

... Jau virpančia ranka išlaisau automata — prieš ruskius veikia, kaip veikęs... O mano Dieve!... Tik Tau savo pomirtinį gyvenimą aukoju!... Kastyti, bandyk šliaužti... Aš tave ginaiu... Tik po ilgesnės serijos atsitrenkęs diskas į automata iškrinta. Regiu, karžyglais už visus aukojas Gailiūnas ir Glatvytis, jie savo pavyzdžiu ir žodžio valia brolius iš kovos lauko karžyglais veda. Perdaug jau savas vienas iš jų... Tik žmogaus valios įsakymu pirm manęs šliaužia Kastytis. Vienam privalau padėti greičiau iš kovos lauko pasitraukti, kitiems — įmanomu momentu pakeisti kovavietę...

... — Mano šoviniai baigiasi... šliaužiu prie Kastyčio... Jo dešimtukas vienintelė mano villis slaubuli nuraminti... Praeina pro veldu žemyn gulintį. Kastytį pavijęs pajuosiu jam nukirstą ranką ir skubam bent kiek nuo kovos lauko pasitraukti. Šo parabelis, kuriuo jis bandė nusišauti, užsikirtęs. Duodu jam savo ir ... į gyvenimą... kautynių pagalba...

Tik Dievas mūsų tikroji prieglauda, — vien švilplimas ir ruskių keiksmas aplinkui tesigirdi, bet mūsų gyvenimas nuo jų akių uždengtas. Dievas vienintelė sužeistojų stiprybė, — mirtinų žaizdų sualžytas tylus meldžia Viešpatį, kad įstengtų tamsios nakties sulaukti...

— Broli, kodėl manęs nenušovė!... kalre ranko parašytą man raštelį pateikia...

...Rieda ašaros tikrais deimantėliais Kastyčio ir

mano veidais... Regiu... Jis tyliã Visagaliui padėkos maldą stūnčia... Tylus ir ramus jis, kaip tik gali būti tokiu Lietuvos partizanas... Jo ramumo veikiamas ir aš užmiegu Lietuvos partizano miegu...

Jau žinomos ir kovos smulkmenos, — pasiaukojimas už artimą grūmėsi su stichija. Tiek gausias jėgas ruskiui suvežė tik tada, kai aiškiai žinojo, kad čia jų ne eilinis laimikis...

Broliai... Mums mišios iš anksto užpirtos buvo... Mus išdavė tas, kas lengva širdimi Lietuvai prisiekė savo gyvenimą... Šis pasididžiudamas savo širdyje savo didybe nepasijuto, kaip save išdavęs, savo tautai išgama paliko...

...Šventoj kovoj kritusieji broliai!... Jūsų pasiaukojimas man leido tęsti priesaiką B olto gyvenimą nuo pražūties išgelbėjau... Padėjote, broliai, man tęsti mūsų pradėtą žygį... Aš težinau, kad ir už jus turiu gyventi Lietuvai...

(„ P R R “)

PAAIŠKINIMAI

Šiame leidinyje talpinami kūrinėliai yra paimti iš įvairių kitų LLKS org. vienetų leidinių, kuriuose jie buvo jau anksčiau atspausdinti. Todėl po kiekvieno jų yra sutrumpintai pažymima, iš kokio leidinio jie yra paimti.

Žemiau pateikiama tų sutrumpinimų reikšmės:

- „PRR“ — Prie Rymančio Rūpintojėlio (LLKS visuomeninės minties organas),
- „P“ — Partizanas (Pietų Lietuvos Srities organas),
- „LV“ — Laisvės Varpas (Kęstučio Apygardos organas),
- „U“ — Ugnis (Kęstučio Apygardos partizanų organas),
- „MG“ — Malda Girioje (Žemaičių Apygardos visuomeninės minties organas).

T U R I N Y S

1.	Redakcijos žodis	3	psl.
2.	Pūga Pavergtai Tėvynei	5	
3.	Keranas Tėvynei	6	
4.	Diemedis Lietuval	7	
5.	Keranas Mes Nemirę	8	
6.	Ažuolas x x x	9	
7.	Ėglis x x x	10	
8.	Ėglis Pogrindžio Žodis	12	
9.	Nerimas Vėlinės Miške	13	
10.	Smilga Partizano Motinai	14	
11.	Vytėnis Motinai	15	
12.	Naglis Žuvusiųjų Brolių Motinai	16	
13.	Ėglis Sulmtai Ryšiniškai	17	
14.	Alkupėnas Sesei	19	
15.	Samana Žvaigždėms Mirgant	20	
16.	Oželis Žuvusiems	21	
17.	Uosis Partizanui	22	
18.	Ėglis Kovos Broliai	23	
19.	Diemedis Kovos Broliai	24	
20.	Ėglis Per M šką...	25	
21.	Jazminas Prakeikimas	26	
22.	Algidas Paskutinė Pareiga	28	
23.	Ainis Jų Pasiukojimas	31	
24.	Tauragis Gallutė	37	
25.	Linas Užpirtos Mišlos	43	
26.	Pasirškinimai	47	